

De taal van het nieuws Anita Di Bianco over het rectificeren

Door Lena van Tijen

Al bijna twintig jaar doet Anita Di Bianco onderzoek naar de manier waarop media omgaan met onjuistheden. Zij doet dat door zich te richten op de rectificatie. Hoe formuleren de media correcties, als ze eenmaal gewezen zijn op fouten? Het levert een schat aan inzichten op die in deze tijd van *fake news* enkel aan relevantie wint.

Isaac, gespeeld door Woody Allen in *Manhattan* (1979), wandelt gehaast over straat. William Thacker, gespeeld door Hugh Grant in *Notting Hill* (1999), botst tegen Anna Scott, Julia Roberts, op. Daniel, Bruno Ganz in *Wings of Desire* (1987), doet met oplichtende ogen een stap naar voren. Arwen, Liv Tyler in *The Lord of the Rings: The Fellowship of the Ring* (2001), doet omringd door een halo van licht een stap naar voren. Jill McBain en Harmonica, Claudia Cardinale en Charles Bronson in *Once Upon a Time in the West* (1968), kijken elkaar aan. Princess Ann, Audrey Hepburn, *Roman Holiday* (1953), werpt Joe Bradley, Gregory Peck, nog een laatste blik toe voordat ze van hem wegrent. Guido Anselmi, Marcello Mastroianni, *8½* (1963), duwt zijn zonnebril veelbetekenend omlaag.

Dit zijn slechts enkele shots uit de eerste vijf minuten van *Final Cut: Ladies & Gentlemen* (2012) van de Hongaarse regisseur György Pálfi. Wat in beschrijving verwarrend klinkt is in beeld vrij simpel. De film vertelt een tijdloos *boy-meets-girl*-verhaal waarbij de hoofdrollen om de paar seconden vertolkt worden door een andere *boy* en *girl*. *Final Cut* bestaat namelijk uit fragmenten afkomstig uit honderden andere films. Het ultieme koppel dat Pálfi uit de vele acteurs en actrices samenstelt vloeit, tegen alle verwachtingen in, haast ongezien over van Jack en Rose uit *Titanic* (1997) naar James Stewart en Kim Novak in *Vertigo* (1958). *Final Cut* gaat dan ook niet alleen over de taal van de romance, het is een liefdesverklaring aan de manier waarop films de kijker aanspreken, een minnelijk voor montage.

De film van Pálfi schiet mij te binnen terwijl kunstenaar Anita Di Bianco mij vertelt over haar project *Corrections and Clarifications* (2001-), een serie publicaties waarvan de nieuwste, in een Engels- en Nederlandstalige editie wordt gepresenteerd op het Utrechtse IMPAKT festival aankomende november. In haar publicaties verzamelt Di Bianco rectificaties, geplaatst door verschillende kranten en nieuwsomroepen. De rectificaties hebben veelal betrekking op politieke of culturele berichtgeving maar ook sport of alledaagse nieuwsitems worden zo nu en dan in de publicaties opgenomen. De medewerkers laat Di Bianco buiten beschouwing omdat deze zelden op zijn eigen woorden terugkomt. De rectificaties worden onder elkaar gepresenteerd in omgekeerd chronologische volgorde. Bij de fragmenten wordt niet vermeld uit

Apologies, errors and omissions, justifications, corrections and Clarifications, retractions and refusals, denials and distinctions

May 15, 2011 Sunday

Because of an editing error, an article last Sunday about the quest for Osama bin Laden misstated the number of interviews that reporters had with him after Sept. 11, 2001. It was at least two, conducted by journalists from Pakistan and from Al Jazeera in the two months after the attacks; it was not the case that no reporters interviewed Bin Laden after the attacks.

Election round-up: "Ed Miliband calls on Lib Dem ministers to quit cabinet" (News) said that on 5 May the Liberal Democrats had lost 605 council seats and nine councils. They actually lost 842 council seats and 11 councils. In "Cameroon won't back vote on independence" (News) we said the Lib Dem's in Scotland were reduced to four MSPs. Five, actually. "How Salmond's Scottish revolution pushed Labour back across the border" (News) said the late Donald Dewar had claimed "devolution was the settled will of the Scottish people". While Dewar argued that principle, it was the late Labour leader John Smith who coined the phrase. And our editorial "Salmond's success" (Comment) referred in both head and text to the Scottish Assembly. Apologies.

May 14, 2011 Saturday

An article on Wednesday about a report by a research group in Afghanistan that challenged the quality of information used by NATO forces to identify and kill suspected Taliban insurgents misstated the report's conclusion concerning an Afghan man, identified by NATO as a Taliban insurgent, who was targeted and killed in a NATO attack in Takhar Province. The report concluded that NATO had used flawed intelligence and killed the wrong man, partly because his name had been used as an alias by a Taliban insurgent — not that the episode illustrated how shifting allegiances and identities among a number of players in Afghanistan make it "nearly impossible to make accurate judgments about them."

A music review on Friday about the Dallas Symphony Orchestra and Chon's performance of the oratorio "August 4, 1964," at Carnegie Hall, misidentified the type of American vessel attacked by North Vietnamese torpedo boats on Aug. 2, 1964, an attack that was part of what became known as the Gulf of Tonkin incident, a subject of the oratorio. It was a destroyer, not a battleship. (While United States officials long believed that two American destroyers were also attacked on Aug. 4, 1964, and President Lyndon B. Johnson ordered retaliatory bombing, many historians have since concluded that there was no second attack.)

In the list headed Elections: Scottish parliament, 7 May page 32, Aberdeen Central should have been shown as a Scottish National Party win (from Labour), not as an SNP hold.

Regarding the Welsh assembly election outcome, comprising 40 constituency seats and a further 20 seats elected from five regions (each with 4 seats): a graphic was published without some final updates to certain regional outcomes. In the Mid and West Wales region, two seats were colour-coded blue for Conservative wins when they should have been red for Labour. In the South Wales West region, two seats were coloured green for Plaid Cymru when the outcome was actually two Tory wins, one Plaid and one Liberal Democrat. And on a list of individual constituency results, Llanelli should have been coded red for a Labour win, not green for Plaid Cymru.

An article on Page 50 this weekend about a do-it-yourself movement in the United States misidentified an object made by the author, Anand Giridharadas, with the help of a 3-D printing machine. It was, basically, a nut, not a bolt.

An article in some editions on Friday about an auction of contemporary art at Phillips de Pury & Company in New York on Thursday night misstated the sale price of a 1973 Andy Warhol painting of Mao Zedong. It was \$3.5 million (\$4,002,500 including fees), not \$3.1 million (\$3.5 million including fees).

May 13, 2011 Friday

An article on Wednesday about problems in the misleading industry paraphrased incorrectly a quote by Vikram Akula, chairman of the Indian company SIKS Microfinance. Mr. Akula said that loan repayments might go up in Andhra Pradesh state if the government there eased rules on new lending, not if it restricted such lending there.

An article Thursday about stepped-up federal inquiries into the possibility of insider trading through the use of so-called expert networks, which provide information to investors for a fee, misspelled part of the name of a law firm whose clients include companies that use such networks. It is Schulte Roth & Zabel, not Schulte Roth & Zabel.

May 12, 2011 Thursday

An interview with the new editor of Esquire magazine quoted him as saying, "I'm a total starfucker." As this was a quote and central to the subject's view of his own personality, that usage within the text did not breach the Guardian's guidelines on the use of obscenities which say in part: use such words only when absolutely necessary to the facts of a piece, or to portray a character in an article. However, that quote was also used as a 46-point headline on the article, which was inappropriate and unnecessary. The editor's guideline on the subject of bad language states by stating: remember the reader, and respect demands that we should not casually use words that are likely to offend.

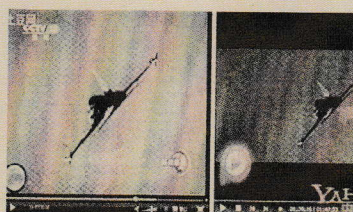
May 11, 2011 Wednesday

A slip of the tongue by an organizer of a walk in London to protest at remarks by a Canadian police officer — that women who want to stay safe on the streets "should avoid dressing like sluts" — led to the organizer being quoted in early editions as saying "Comments like these only serve to shame victims into violence", that should have been "silence", the article also incorrectly suggested that she was the sole organizer.

May 10, 2011 Tuesday

Noting that the cabinet must soon decide whether to accept recommendations from the advisory Committee

page 8

28 January 2011 NEWSOORE - A news program on China Central Television (CCTV) was under fire Friday for failing to pass on a scene from the iconic 1980s flick "Top Gun" as a Chinese military training exercise. One internet user, going by the name of "Liu Yi," spotted the striking similarities in the newscast's last week, according to the Ministry of Tofu, a Chinese news aggregation site.

In the broadcast, a J-10 fighter is shown "hitting" an F-5 with a missile. But the target, as it splinters and explodes in the air, looks identical to the fictional F-5 Tom Cruise brought down while piloting his F-14 in the Hollywood movie. The video has been removed from the "Xinwen lianbo" Web site.

An article tried to assess the accumulated family wealth of Libya's leader, Muammar Gaddafi, and how some of it had been spent, both on physical and political assets. Tam Nilblock, a professor specialising in Middle Eastern politics at the University of Culture, Media and Sport, reported that Gaddafi is thought to have given money in the 1990s to the Zaghawa, a tribe dwelling in Darfur, Sudan, and in Chad. Some Zaghawa, he was quoted as suggesting, might be among the various African mercenaries being used by the Gaddafi regime in the current Libyan conflict. Tam Nilblock has asked to make clear that he has no evidence that members of the Zaghawa are involved in the present conflict.

March 14, 2011 Monday
An article meant to say that the Bush administration claimed that Saddam Hussein had been trying to buy uranium for enrichment in Niger, not trying to buy enriched uranium there.

March 12, 2011 Saturday
An article in last Wednesday's edition concerning the Guantanamo prison camp said that the USS Cole was sunk by a terrorist attack. While 17 sailors were killed and the ship was badly damaged, it was not sunk.

March 11, 2011 Friday
A headline and article in last Saturday's edition on Alaskan photographer Corey Arnold quoted him as stating that he believed the European Union Common Fisheries Policy was attempting to wipe out coastal communities. Mr Arnold says he believes current European Union fisheries policy threatens the livelihood of coastal communities but he does not believe the policy-makers have malicious intent.

March 10, 2011 Thursday
Our special report on the future of food (February 26) said an African Development Bank programme aimed to cut waste by 3% a year over seven years. That should have been 3% over seven years. A Cornell University project aims to cut the cost of generic identification to \$30 per million. DNA markers, not per million genes. And *Bacillus thuringiensis* makes maize resistant to some pests, not to herbicides.

March 9, 2011 Wednesday
An article recounted the misfortunes of an apparent SAS/MI6 delegation when it popped in near Benghazi on a sort of outreach mission. But our headline introduced an added indignity, saying the men were tied up by their captors. Something like this had indeed been reported in other media, but not in our correspondent's story.

An article about a fatal shooting in rural France, stemming from arguments over rights to spring waste, drew comparisons with the 1986 film of Marcel Pagnol's book *Jean de Florette*. Our piece said Jean had left Paris for the countryside, and that the neighbours diverted the spring from his vineyard. Jean came from Arles, not Paris, and raised rabbits on his farm, not a vineyard.

March 8, 2011 Tuesday

A leader comment gave the name of Egypt's new prime minister as Ahmed Shohi. That should have been Esam Sharaf.

March 7, 2011 Monday
A report on the recent tour of Arab states by the prime minister and representatives of UK arms makers said that the government had approved 1,155 arms export licences for Kuwait since 2003, worth a total of £102.3m; the figures were attributed to Campaign Against Arms Trade. CAAT gave the number of licences approved for Kuwait in 2006 as 790. But this was a mistranscription from Foreign Office figures, which gave 79 as the tally approved for Kuwait in 2006; this would mean a total of 444 arms export licences approved for Kuwait since 2003. However, the overall total of £102.3m was correct.

March 3, 2011 Thursday
The news report, "In a firm, Serbia medal for female Army officer" (February 26), said the medal was awarded to the officer for rescuing her colleagues during the conflict on the Indian Embassy in Baghdad last year. It should have been the Indian Embassy in Kabul.

March 2, 2011 Wednesday
Yesterday's report, "HSBC cuts profitability target; shares plunge" (page B1) stated, incorrectly, that HSBC chief executive Stuart Gulliver earned US \$9.53 billion last year. The actual figure was US \$9.53 million.

March 1, 2011 Tuesday
A report described the Tipoli regime's effort to make delivery of a large consignment of Libyan bank notes—ready for shipment from a storage place in England, but then blocked by UK export controls. Our piece said that Libya had sent an aeroplane to collect the money from Marden airport. That should have been Ken international airport at Manton.

welke bron zij afkomstig zijn om zo een oordeel over de geloofwaardigheid van de krant of omroep uit de weg te gaan. Achterin iedere publicatie staat wel een overzicht van alle gebruikte bronnen.

Recitificatie

Di Bianco begon aan dit project in het tweede jaar van haar residentie aan de Rijksakademie in Amsterdam. De aanslag op de Twin Towers had net plaatsgevonden en de kunstenaar bevond zich in een lastige positie. Iedere dag volgde zij het nieuws over een stad die zij kende, een stad waar zij lange tijd had gewoond. Om niet compleet overrompeld te raken door de sombere berichten begon Di Bianco in *The Guardian* de *Corrections and Clarifications* te lezen en vond tot haar verbazing dat deze normaal zo onopvallende notities haar soelaas boden. 'Op een kleine manier verwijzen de berichten naar iets van grote omvang', vertelt Di Bianco.

De eerste editie van *Corrections and Clarifications* was een miniatuurkrant van twaalf bladzijden die zich richtte op de periode van september tot en met december 2001. Tijdens de open ateliers dat jaar presenteerde Di Bianco de krant als zijproject: 'Ik dacht: dit is gewoon een van die dingen die je moet doen als kunstenaar die niet noodzakelijkerwijs van belang is voor iemand anders, een privé obsessie, maar het project is een eigen leven gaan lijden.' Het jaar daarop werd Di Bianco uitgenodigd om een nieuwe editie te maken voor de tentoonstelling *Public Affairs* bij Kunsthau Zürich. In de jaren die volgde werd het project steeds weer nieuw leven ingeblazen door geïnteresseerde personen of kunstinstellingen. Iedere editie werd gedrukt in het land van aanvraag in het daar geldende krantenformaat.

De eerste paar publicaties waren Engelstalig tot Di Bianco in 2008 werd uitgenodigd voor een tentoonstelling in Banja Luka. De editie van *Corrections and Clarifications* die zij hiervoor maakte was in het Servo-Kroatisch en Bosnisch. Voor het eerst moest Di Bianco de selectie van haar rectificaties gedeeltelijk uit handen geven: 'De correcties worden niet vertaald, zelfs niet in de edities die in twee talen uitkomen. Nieuws moet gelezen

worden in de taal waarvoor het relevant is.' In 2014 maakte Di Bianco nog een editie in een taal die zij niet kende: het Turks. Tegen de tijd dat de publicatie naar de drukker ging begon de kunstenaar steeds meer in paniek te raken omdat ze de mogelijke gevolgen van de door haar samengebrachte fragmenten niet kon overzien. Desondanks zette zij het project door. Het belang van het verschijnen van de publicatie had haar eigen begrip ervan ontstegen.

Niet neutraal

Voorafgaand aan haar residentie aan de Rijksakademie werkte Di Bianco als Freelance Broadcast Designer bij CBS News in New York, een functie waarbij ze grafieken ontwierp voor het landelijke nieuws. Dit verklaart de affiniteit van de kunstenaar met nieuwsproductieprocessen en haar vermogen om daarop te reflecteren: 'Taal is belangrijk, precisie in taal is belangrijk' zegt Di Bianco. 'Wanneer iets verkeerd vermeld is moet dit worden aangegeven', vervolgt zij. 'De mogelijkheid dat we het een volgende keer wel goed doen blijft altijd bestaan, ook als dezelfde fout zich steeds weer blijft voordoen.'

In de film *Final Cut* van Pálfi gaat het niet zozeer om een liefdesverhaal maar om de taal, de montage, waarmee liefdesverhalen verteld worden. Met welke trucjes wordt de *suspension of disbelief* in stand gehouden? Wat wordt er geïmpliceerd wanneer het wegrennen van Audrey Hepburn wordt opgevolgd door een veelbetekenend blik van Marcello Mastroianni? En waarom zijn wij bereid om hierin mee te gaan? Bij het werk van Di Bianco gaat het evenmin over een enkel verhaal maar over de taal van nieuws. *Corrections and Clarifications* toont met een grote hoeveelheid rectificaties aan dat sommige veronderstellingen en vergissingen hardnekkig zijn. Deze boodschap wordt kracht bijgezet doordat de fragmenten zijn verzameld over een periode van twintig jaar en afkomstig zijn uit verschillende publicaties en zelfs uiteenlopende culturele contexten en taalgebieden. Net als bij filmmontage, die het meest succesvol is wanneer ze onopgemerkt blijft, streven nieuwskana-

weigert, belicht dit door Erik Bünger en Florian Wüst samengestelde festival het omgekeerde idee, namelijk dat technologie in zijn mislukking niet alleen teleurstelling biedt maar ook wat de curatoren omschrijven als 'ultieme bevrediging'. Deze wat paradoxaal klinkende stelling wordt uitgewerkt in een festival met talrijke installaties, films, talks, panels en performances en speciaal

len naar zo neutraal mogelijk taalgebruik. Montage is echter altijd sturend. Taal is nooit neutraal.

Ter ere van het twintigjarig jubileum van *Corrections and Clarifications* bracht Di Bianco een boek uit met als titel *The Error is Regretted*. Bij het doorbladeren van het overzichtswerk springen enkele rectificaties gelijk in het oog:

3 juni 2021

'An article on Wednesday about a cargo ship burning off the coast of Sri Lanka referred incorrectly to Dr. Asha de Vos, a marine biologist. She is a woman.'

18 augustus 2020

'An article on Monday about protests in Belarus referred incorrectly to NATO's spokesperson. The spokesperson, Oana Lungescu, is a woman.'

'Al snel begon ik patronen op te merken', zo vertelt ook Di Bianco. 'Als de voornaam van bijvoorbeeld een professor of CEO niet gemakkelijk herkenbaar is voor de schrijvers of redacteuren, is de fout nog steeds consequent dat de persoon wordt verondersteld een man te zijn. Ik wilde erop wijzen dat dit repetitieve patronen waren. En hetzelfde geldt voor ras [met betrekking tot mensen in kennis- of machtsposities]. Het [de berichtgeving] begunstigt altijd een dominante groep.' Hoewel *Corrections and Clarifications* en *The Error is Regretted* de lezer wijzen op misstappen is het project geen cynische onderneming. Het verwijst namelijk niet alleen naar het onvermogen om van fouten te leren maar ook naar de bereidwilligheid om ze recht te zetten. Dat er nog het een en ander aan te merken valt op de taal van het nieuws betekent niet dat we niets van haar imperfectie kunnen leren en haar daarin soms ook mogen waarderen.

Lena van Tijen
is schrijver

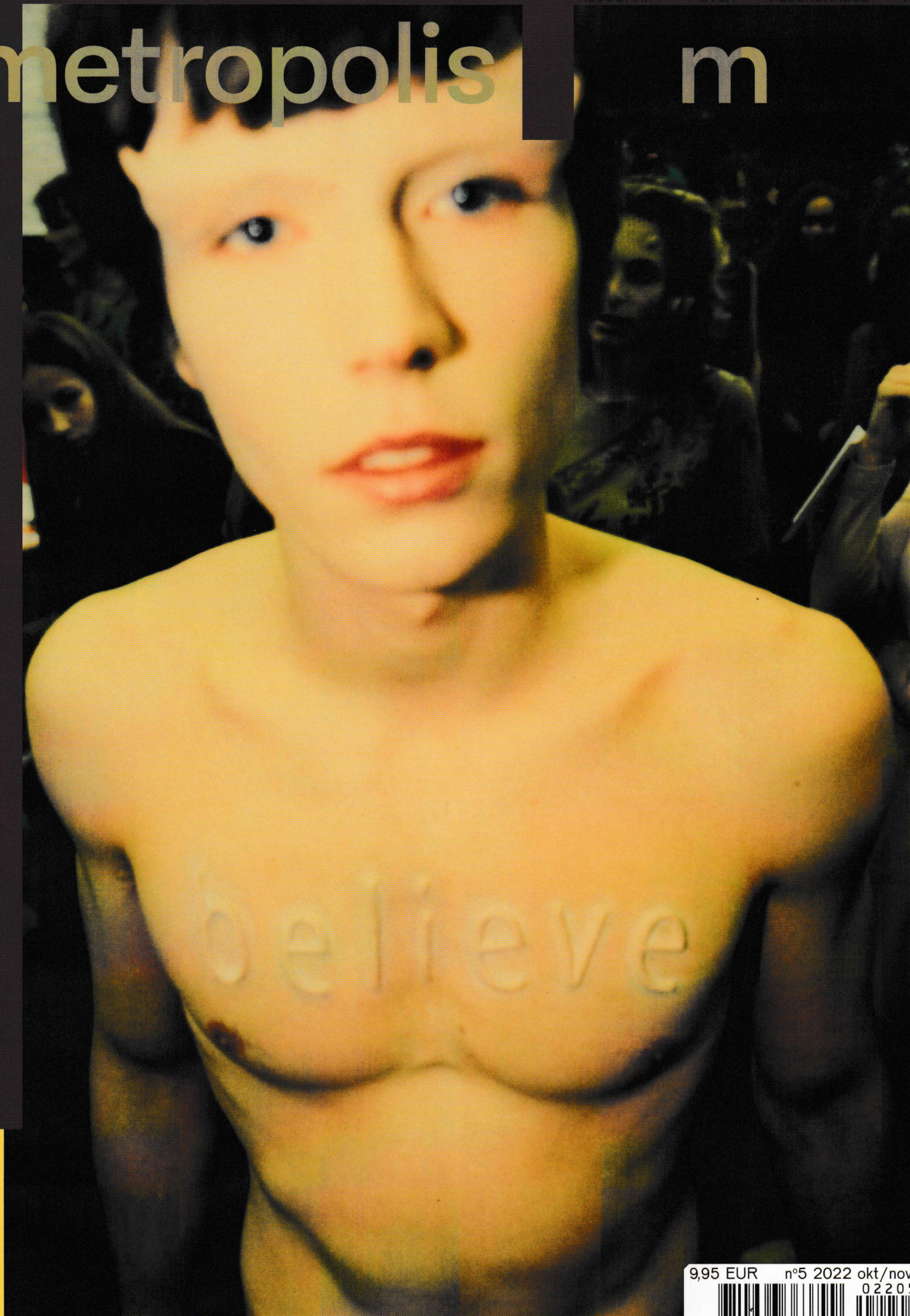
Anita Di Bianco
IMPAKT Festival, Utrecht
The Curse of Smooth Operations
2.11 t/m 6.11.2022

The Curse of Smooth Operations
Het IMPAKT Festival 2022 *The Curse of Smooth Operations* gaat uit van de licht provocerende stelling: 'technologie is het meest onbevredigend als ze werkt'. Terwijl iedereen uiteraard de ergernis kent van het apparaat dat niet doet wat jij wil of zelfs geheel dienst

geproduceerd werk van Anita Di Bianco, Danica Dakić, Marta Dauliūtė & Viktorija Šiaulytė, Zachary Formwalt, Sasha Litvintseva & Beny Wagner, Alaa Mansour, en Todd McGowan & Ryan Engley van de filosofie-podcast Why Theory.

metropolis m

NEO-90s

9,95 EUR n°5 2022 okt/nov

02205

BP8 7109661363799